

udejstvovanja v politiki. Med Slovenci je postal kot poslanec izredno priljubljen zaradi znamenitega govora, ki ga je imel 16. marca 1863 v štajerskem deželnem zboru. V njem je ostro kritiziral germanizacijo in se glasno zavzemal za uvedbo slovenščine v šolah in uradih. Posebej pozorno je sledil dogajanju na šolskem področju, saj se je zavedal, da šola postavlja temelje identiteti naroda. Angažiral se je za ustanovitev realne gimnazije na Ptuju ter poljedelske in vinarske šole na južnem Štajerskem. Z Josipom Vošnjakom sta leta 1870 sestavila interpelacijo, v kateri sta zahtevala uvedbo slovenščine kot uradnega jezika na vseh sodiščih in političnih uradih na spodnjem Štajerskem, uvedbo slovenskega pouka na gimnazijah v Celju in na Ptuju ter na učiteljski v Mariboru, ustanovitev slovenske nižje gimnazije v Mariboru ter slovenske pravne fakultete v Ljubljani. V državni zbor je bil izvoljen leta 1873; zavzemal se je za pravice Cerkve in majhnih narodov. Krščansko moralo je videl kot edino pravilno podlago za državno politiko. Zagoval je ideje Zedinjene Slovenije ter poudarjal nujnost federalistične ureditve Avstrije. Aktiven je bil pri mnogih slovenskih društvih, kot na primer Mohorjevo društvo, Tiskovno katoliško društvo, Slovenska matica ... »Bil je starosta vsem slovenskim poslancem in duša narodnemu gibanju na spodnjem Štajerskem,« so ob njegovi smrti leta 1883 zapisali v nekrolog, ki je bil objavljen v časopisu Slovenski gospodar.

»Za njim ni ni hčeri ni sina pa vendar mu ostaja dovolj spomina. Postavil si ga je v srca hvaležnih Slovencev. Dokler bo teh kaj na sveti, dokler se bode njih spominjala zgodovina, omenjala bode tudi častno in hvaležno blagega, značajnega, duhovitega, požrtvovalnega slovenskega prvoboritelja g. Mihaela Hermana.«

Polona Koželj

Fanny Susan Copeland – 150

Rodila se je 27. septembra 1872 na Irskem, v mestu Parsonstown, ki se danes imenuje Birr. Ker se je družina zaradi očetove službe pogosto selila, je Fanny pridobivala osnovno izobrazbo od različnih zasebnih učiteljev in na različnih šolah. Končala je višjo dekliško šolo v Berlinu, študirala pa glasbo in filologijo v Londonu in Edinburgu. Leta 1894 se je poročila s skladateljem in profesorjem glasbe Johnom Edmundom Barkworthom, vendar sta se po trinajstih letih zakona in selitev po raznih državah sveta neformalno razšla. Fanny se je po razhodu ustalila v Londonu, se posvečala družini, glasbi, novinarstvu in učenju tujih jezikov. Zнала je angleško, nemško, francosko, italijansko, dansko, norveško, latinsko, slovensko, srbohrvaško, prevajala pa je tudi iz ruščine in bolgarščine. Znanje tujih jezikov ji je omogočalo udejstvovanje na različnih mednarodnih diplomatskih misijah. Delovala je kot tajnica predsednika Jugoslovanskega odbora Anteja Trumbića, na pariški mirovni konferenci je bila tolmačka pri jugoslovanski delegaciji ter prevajala jugoslovanska politično angažirana dela.

Fanny Susan Copeland
(*sl.wikipedia.org*)

Po prvi svetovni vojni je začela poučevati kot lektorica za angleški jezik na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Kmalu je prevzela vodstvo lektorata na začetni in napredni stopnji. Predavala je tudi zgodovino angleške literature. Angleščino je poučevala še v Jugoslovanskem društvu. Leta 1928 je bila odlikovana z najvišjim jugoslovanskim odlikovanjem, redom sv. Save, za prispevek k slovensko-angleškemu povezovanju. Zelo so jo navduševale slovenske gore, bila je članica turističnega kluba Skala, veliko je objavljala v Planinskem vestniku, v soavtorstvu pa izdala vodič po slovenskih gorah za Britance in Američane. Leta 1939 je prejela visoko kraljevo odlikovanje red britanskega imperija (Order of the British Empire). Drugo svetovno vojno je preživela v konfinaciji v italijanski vasi

Bibbiena pri Arezzu, nato pa živel v Londonu ter se leta 1953 po pridobitvi jugoslovanskega vizuma vrnila v Ljubljano. Še naprej se je ukvarjala s prevajanjem in poučevanjem, posvetila pa se je tudi obravnavi leposlovnih del in alpinizmu. Pri 88 letih se je zadnjič povzpela na Triglav. Umrta je 28. julija 1970 v Ljubljani.

Anton Arko

Jože Plečnik – 150

Slovenija v letu 2022 obhaja *Plečnikovo leto*, saj mineva 150 let od rojstva tega velikana arhitekture. Jože Plečnik je bil rojen 23. januarja 1872 v Ljubljani. Njegovo mladost sta zaznamovala očetov poklic – bil je namreč mizar – ter velika ljubezen do risanja. S štirinajstimi leti ga je oče poslal na obrtno šolo v Gradec, kjer ga je opazil profesor Leopold Theyer in ga zaposlil v svoji delavnici. Iz Gradca je odšel na Dunaj, kjer je sprva risal načrte v tovarni umetniškega pohištva, nato si je pridobival tehnično predznanje v delavnici znanega arhitekta, profesorja Otta Wagnerja, ki ga je naposled tudi sprejel v svoj razred na Akademiji za upodabljačo umetnost. Za svoje diplomsko delo je prejel nagrado rektorata: rimsko štipendijo, ki mu je omogočila potovanje po Italiji. Tam so se mu odprli novi pogledi na prostor in arhitekturo. Raziskovanje italijanskih mest je tako imelo močan vpliv na Plečnikovo nadaljnje ustvarjanje.

Od leta 1901 je na Dunaju deloval kot samostojen arhitekt. Stilno se je odmiikal od vplivov Wagnerja in dunajske secesije ter tako razvijal lasten modernistični izraz. Na Dunaju se je zaradi svojega slovenskega rodu pogosto počutil tujca, zato